

MEASURES FOR THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY

Shukurova Sitora Zayir qizi. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari universiteti (qarshi filiali) Telekommunikatsiya Texnologiyalari fakulteti, Telekommunikatsiya texnologiyalari yo'nalishi 4-kurs talabasi.

Abstract. This article focuses on the further development of the digital economy and its elimination, the impact of the growth of the digital economy on the global scale, economic growth, and the role of the digital economy in the world market. It also looks at its ability to significantly change people's lifestyles and this is its main benefit.

Keywords: digital economy, formation of digital economy, Internet economy, digital economy and world economy prospects, communication.

Kirish. Raqamli iqtisodiyotning yuksalishi 21-asrning o'ziga xos belgilaridan biridir. Albatta, bugungi kuni raqamli texnologiyalarsiz tasavvur qilish qiyin. Zamonaviy ilm-fanning cho'qqisi yuqori texnologiyali, raqamli dunyoda ko'rinadi. To'rtinchi sanoat inqilobi taraqqiyotning yangi ko'rinishi – “raqamli iqtisodiyot”ni anglatadi. Bugun oldimizda yaqin kelajakda erishmoqchi bo'lgan buyuk maqsadlarimiz bor. Buning uchun, bizga yetuk kadrlar, mutaxassislar albatta kerak. Raqamli texnologiyalar jamiyatga ta'sir qiladi. ko'p jihatdan iqtisodiyot, jumladan, xizmat ko'rsatishning kuchli tarkibiy qismiga ega yangi mahsulotlar, yangi aloqa va hamkorlik vositalari, ularning roli ma'lumotlarda iqtisodiy o'sish omili sifatida sun'iy intellektdan foydalanish (AI), vazifalarni avtomatlashtirish va yangi biznesning paydo bo'lishi, platformalar kabi modellar inson hayotini o'zgartirdi. Shuning uchun, asosan, raqamlashtirish birgalikda yashash va ishlash tarzimizni o'zgartiradi. Bu taraqqiyot va farovonlikni anglatadi. Butun davlat Shuningdek, korxonalar uchun samaradorlik, vaqt, malaka, daromadlarni to'g'ri taqsimlash, barcha sohalardagi tashkilotlar, atrof-muhit va tashqi dunyoga chuqur ta'sir ko'rsatadi. Biz hozirda asosan rivojlangan davlatlar qatoriga kirishimiz uchun harakatdan chetda turishimiz kerak emas. Xorijiy mamlakatlarda raqamli iqtisodiyot biznikidan ancha rivojlangan. Iqtisodiyotni raqamlashtirish mamlakat taraqqiyoti

uchun juda muhim. Bugun, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi barcha sohalarning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq.

Raqamli iqtisod, raqamli texnologiyalarga asoslangan iqtisodiy faoliyatni saqlash samaradorligini jiddiy ravishda oshirish imkonini beruvchi, elektron tijoratdan foydalanishga asoslangan turli xil texnologiyalar, uskunalar, tovarlar va xizmatlarni sotish va yetkazib berish, tahlil natijalari va keng ko'lamlı axborotni qayta ishlash, shuningdek, raqamli qo'llaniladigan iqtisod. Raqamlashtirish jahon iqtisodiyotining o'sishiga olib keladi. Masalan, nufuzli McKinsey Global Institute konsalting kompaniyasi fikricha raqamli texnologiyalar hisob-kitoblar 2025 yilga kelib yalpi ichki mahsulot (YIM) o'sishiga olib keladi. Kompaniyaning hisob-kitoblariga ko'ra, 12 turdagi yuqori texnologiyalar (mobil Internet, ilg'or robototexnika, bulut texnologiya, qayta tiklanadigan energiya, Internet of Things (IoT) ma'lumotlari) o'sishiga hissa qo'shadi.

Ayni paytda yirik kompaniyalar butun dunyo bo'ylab raqamlashtirishdan xabardor. Raqamlashtirish, raqamli iqtisodiyotni shakllantirish, iste'molchilarga, davlatga, umuman jamiyatga katta imkoniyatlar ochadi. Dunyo orasida raqamli iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash bo'yicha yetakchi davlatlar - Singapur, Xitoy, Janubiy Koreya, Zelandiya va Daniya. Bu mamlakatlar sohada muhim tashabbuslarni jumladan raqamlashtirish va yuqori texnologiyalarni rivojlantirishni amalga oshirdi. Misol uchun, Singapur 2014 yilda o'zining Smart Nation kontsepsiyasiga asos solgan va uni taklif qilgan. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali aholining hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan texnologiyalarni ularning kundalik hayotiga kiritish joiz.

Nafaqat yirik kompaniyalar, balki kichik va o'rta kompaniyalar tadbirkorlik sub'ektlari ushbu konsepsiyani amalga oshirishga jalb etildi. "Aqlli" texnologiyalar ma'lumotlar bazalari, shahar bloklari bilan Jihozlangan. Ular real vaqt rejimida elektr energiyasi, suv va boshqalarni iste'mol qilish ko'rsatkichlarini nazorat qiladi. Olingan ma'lumotlar hukumatga suv iste'molini yaxshilash va olib kelishga yordam beradi. Shahardagi toza suv Malayziyaga qaramlikni kamaytirishga yordam beradi. Sensorlar fuqarolarga resurslarni kuzatish va foydalanish imkonini beradi. Dastur ishtirokchilari, birinchi navbatda, uy-joy, sog'liqni saqlash (bemorga uydan chiqmasdan yordam berish, shifokor bilan masofadan aloqa qilish imkoni) va transport tarmog'I (uchuvchisiz transport vositalari va avtobuslar) imkonini beradi. U Virtual Singapur deb nomlangan yagona ekotizimni tashkil qiladi (rezidentlar real vaqtda trafikni tomosha qilish, xavfsizlik kameralari ma'lumotlarini ko'rish va h.k.)

Ta'kidlanishicha, raqamli iqtisodiyot arziyasini o'zgarishlarga olib keladigan mavjud tarmoqlarning yarmi. Masalan, Jahon banki ekspertlarining fikricha, 10% tez internet foydalanuvchilari sonining ko'payishi milliy iqtisodiyotlarga ularning o'sishiga imkon beradi. yalpi ichki mahsulot yiliga o'rtacha 0,4-1,4 foizga oshadi. Raqamli iqtisodiyot noldan yaratilishi kerak bo'lgan boshqa iqtisodiyot emas. Bu yangi texnologiyalar, platformalar va biznes modellarni yaratish va mavjudlarini ko'chirishni anglatadi

Iqtisodiyotni kundalik hayotga joriy etish orqali yangi tizimga o'tkazishning asosiy belgilariga quyidagilar kiradi:

- yuqori darajadagi avtomatlashtirish;
- elektron hujjat konvertatsiyasi;
- buxgalteriya hisobi va boshqaruv tizimlarining elektron integratsiyasi;
- ma'lumotlar bazalari;
- CRM (mijozlar bilan o'zaro aloqa tizimi) mavjudligi;

Korporativ tarmoqlar va ularning qulayligi:

1. To'lovlar uchun xarajatlar kamayadi (masalan, boshqa resurslar tejiladi).
2. Tovar va xizmatlar haqida ko'proq va tezroq o'rganiladi.
3. Raqamli til xizmati dunyoga kirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

5. Tezroq, sifatliroq, qulayroq. Shu bois, mamlakatimizda "Elektron hukumat" tizimini joriy etish muhim ahamiyatga ega. Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning ajralmas qismi bo'lib, asosan soddalashtirishga qaratilgan ma'muriy tartiblardan o'tish, aholi hayot sifatini yaxshilash, investitsiya va ishbilarmonlik muhitini yaxshilash, belgilangan asosiy vazifalarni amalga oshirish, shuningdek, milliy kontseptsiyani ishlab chiqish "raqamli iqtisodiyot" raqamli texnologiyalardan foydalangan holda bugungi kunda iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini yangilashni maqsad qilgan. Mamlakatimizda raqamli jamiyatni rivojlantirish, qulay imkoniyatlar yaratish maqsadiga erishish odamlar va tadbirkorlar uchun samarali va ochiq boshqaruv tizimini rivojlantirishga yordam beradi.

Iqtisodiy rivojlanish davridan qat'i nazar, sanoatlashtirishning asosiy belgisi, korxonalar ishlab chiqarishning doimiy o'sishi ko, konveyer lentalarini uzaytirildi va xodimlar ko'paydi. Axborot texnologiyalari asri bu sohada ham yangi qoidalarni belgilab berdi. Ayni paytda raqamli iqtisodiyot tor fikrli olimlar uchun qiziqarli

dissertatsiyalar, lekin misli ko'rilmagan bozor modeli potentsial va o'zini oqlaydigan amaliyot.

Shu bois mamlakatimizda raqamli tizimga o'tish bo'yicha amaliy choralar ko'rilmogda. Jumladan, davlatimiz rahbarining "Qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoni raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat va axborot tizimlarini jamoatchilikka joriy etish O'zbekiston Respublikasi ma'muriyati" mavzusida samarali chora-tadbirlar bo'lib o'tdi. Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan ushbu hujjat bilan "elektron hukumat" tizimini yaratish va qo'shimcha asoslarni ishlab chiqish, Milliy tadbirkorlik va davlat o'rtasida samarali hamkorlikka ko'maklashish, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Loyiha boshqaruvi agentligi raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va rivojlantirish bo'yicha vakolatli organ sifatida belgilangan.

Hozirgi kunda Agentlik yagona davlatni ishlab chiqish sohasidagi tashkilotlar siyosat va davlat organlari faoliyatini muvofiqlashtirish va amalga oshirish uchun javobgardir. Agar klassik bozor iqtisodiyoti modeli talab, taklif va raqobatga asoslangan bo'lsa, raqamli iqtisodiyotdagi taklif talabni shakllantirishi mumkin. Buning uchun raqamli mahsulotlar va ularni keng foydalanish turlarini ko'paytirish kerak. Bunday vaziyatda, iqtisodiy jarayonlar tezlashadi, xarajatlar kamayadi va yuqori sur'atlarda daromad olinadi Bu, o'z navbatida, insonni chetlab o'tib, bu munosabatlarning shaffof bo'lishiga yordam beradigan omil, ulardagi korruptsiyaning oldini olishga yordam beradi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot shaffoflikni ta'minlaydi. Odamlar hukumatning iqtisodiy rivojlanishi bo'yicha amaliy tanishishlari mumkin. Iloji boricha kamroq resurslarni sarflash va ko'proq mahsulot ishlab chiqarish ustuvor vazifadir.

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni takomillashtirish. Biznin zimmamizga ham katta mas'uliyat yuklangan. Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek, Iqtisodiyotni shakllantirish katta mablag' talab qiladi. Ammo biz bundan qo'rqmasdan raqamli iqtisodiyotni shakllantirishimiz kerak. Biz bugun ma'rifat va qat'iyat bilan bu ishni boshlashimiz kerak. Har bir inson rivojlanishi, mamlakat farovonligi uchun zarurdir. Har birimiz bu masalani jiddiy o'ylab ko'rishimiz kerak. Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotning ayrim elementlari allaqachon muvaffaqiyatli faoliyat yuritmoqda. Masalan, hujjatlar va aloqalarni raqamli ommaviy axborot vositalariga ommaviy ravishda o'tkazish, elektron imzolarni avtorizatsiya qilish va hukumat bilan aloqa qilish ham, mavjud elektron platformalarga o'tkazildi. Albatta, bu sohada raqamlashtirish to'xtamasligi kerak va boshqa sohalarda raqamli iqtisodiyotni jadal olib borish kerak.

Xulosa.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, mamlakatimiz taraqqiyoti ham raqamli iqtisodiyotning rivoji va raqamli texnologiyalarni qamrab olish darajasiga bog'liq. Yangi texnologiyalar muqarrar ravishda mehnat bozoridagi sezilarli o'zgarishlar bilan kirib kelmoqda. Jumladan, ayrim tarmoqlarda ish o'rinlarini qisqartirish va keng miqyosda yangi imkoniyatlar yaratish joiz. Raqamli iqtisodiyot turli xil yangi bilim va ko'nikmalar va sezilarli darajada yangi ijtimoiy himoya choralari, shu bilan birga, katta mablag' talab etadi. Ta'limni yaxshilash, shuningdek, umrbod ta'lim xizmatlaridan umumiy foydalanishini ta'minlaydi.

REFERENCES

1. Khaidarov Bakhrom Kholmuradovich in the development of the economic system
Reducing poverty. ECONOMY AND EDUCATION 2021. 288-292 p
2. Digital economy contributes to corruption February 22, 2019 Kabin Tursunov, Member of the Senate of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan
3. "Problems and scientific solutions" Australia 2022 Kayumov Alisher Olimovich
4. Scientific magazine "Science and Education" MAY 2022 Nurbek Ochildiyev
5. <https://www.researchgate.net/publication/336675826> : Activities of banks
Uzbekistan in the modern digital economy

6. Downs, T.; Greenstein, S. (2002). "Universal access and the Internet in the United States markets". *Research Policy*. 31(7): 1035-52. CiteSeerX 10.1.1.509.7345. doi:10.1016 / s0048-7333 (01) 00177-9

7. <https://kun.uz/uz/news/2018/12/28/prezident-murojaatnomasi-taliq-matn>